

02.05.2022

Asia/15

§ 318

V 18.5.2022, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite fysioterapeuttien palkkaamisesta osaksi kouluterveydenhuoltoa

HEL 2021-014040 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Arja Karhuvaara ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki palkkaisi fysioterapeutteja osaksi kouluterveydenhuoltoa ja tekisi asiasta toiminnan kehittämis- ja vaikuttavuustutkimusta yhdessä yliopiston ja ammattikorkeakoulujen kanssa.

Kaupunkistrategian 2021-2025 mukaan jokaista helsinkiläistä ikään katsomatta kannustetaan liikkumaan matalalla kynnyksellä. Liikkuminen sisältyy jokaiseen varhaiskasvatus-, koulu- ja opiskelupäivään.

On tärkeää, että lasten ja nuorten motoristen taitojen kehittyminen, liikunnan lisääminen, painonhallinta sekä tuki- ja liikuntaelinvaivojen ennaltaehkäisy on nostettu esille. Liikkuksen lisääminen kaikissa ikäryhmissä on erittäin tärkeää.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on lausunnossaan katsonut, ettei yksi ammattiryhmä voisi ratkaista fyysiseen terveyteen ja yleiskunnan heik-

kenemiseen liittyvää huolta, eikä se sen vuoksi kannata aloitteessa esitettyä fysioterapeuttien liittämistä osaksi kouluterveydenhuoltoa. Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että fysioterapiapalvelut ovat tasapuolisesti kaikkien helsinkiläisten käytössä.

Lasten ja nuorten liikkumiseen liittyviä terveyden ja hyvinvoinnin ongelmia on huomioitu sosiaali- ja terveystoimen lapsiperheiden palvelujen sisällöissä, asiakas- ja hoito-ohjeissa sekä yhteistyörakenteissa. Lapset ja nuoret ohjautuvat tarvitsemiinsa palveluihin kouluterveydenhuollon tai muiden terveydenhuollon toimijoiden kautta kouluikäisten matalan kynnyksen palvelumallin mukaisesti. Kouluterveydenhuolto tekee yhteistyötä fysioterapian kanssa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi.

Kouluterveydenhuollon ja fysioterapian yhteistyölle on luotu toimivat lähetekäytännöt ja yhteistyötä kehitetään säännöllisesti muun muassa vuosittaisissa yhteistyökokouksissa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemyksen mukaan fysioterapiapalvelut osana sosiaali- ja terveystoimen järjestämiä terveys- ja hyvinvointipalveluja takaa sen, että palvelut ovat tasapuolisesti saatavilla kaikille helsinkiläisille.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa puututaan ennaltaehkäisevästi lasten ja nuorten vähäisestä liikkumisesta johtuviin ongelmiin. Liikkumista edistetään kehittämällä toimintaympäristöjä ja -kulttuuria varhaiskasvatuksen yksiköissä, kouluissa ja oppilaitoksissa. Toiminnoilla pyritään vaikuttamaan myös perheiden liikkumiseen sekä terveyskäyttäytymiseen. Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimiala seuraa osaltaan lasten ja nuorten liikkumista ja hyvinvointia säännöllisesti muun muassa 5.- ja 8.-luokalla toteutettavin Move!-mittauksin.

Päätöshistoriaan sisältyvästä kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnosta käyvät ilmi ne monipuoliset toimenpiteet ja ohjelmat, joilla varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa tuetaan lasten ja nuorten liikkumista. Helsingin kaikki peruskoulut ovat muun muassa mukana Harrastamisen Suomen mallin mukaisessa toiminnassa, joka tarjoaa useita liikunnallisia harrastuslajeja lapsille ja nuorille.

Lasten ja nuorten liikkumisen ja hyvinvoinnin edistämistä sekä monipuolista ennaltaehkäisevää työtä jatketaan sosiaali- ja terveystoimialan, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan moniammatillisena yhteistyönä. Liikkumisen edistäminen jatkuu myös osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa (2021–2025), jossa liikkuminen on yksi kuudesta suunnitelman painopistealueesta.

Edellä todettuun viitaten fysioterapeuttien palkkaaminen osaksi koulu-terveydenhuoltoa ei ole tarkoituksenmukaista.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 08.03.2022 § 57

HEL 2021-014040 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Arja Karhuvaaran valtuustoaloitteesta fysioterapeuttien palkkaamisesta osaksi koulu-terveydenhuoltoa ja toiminnan kehittämis- ja vaikuttavuustutkimuksen tekemisestä yhdessä yliopiston tai/ja ammattikorkeakoulujen kanssa seuraavan lausunnon:

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa puututaan ennaltaehkäisevästi lasten ja nuorten vähäisestä liikkumisesta johtuviin ongelmiin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä tuki- ja liikuntaelinvaivojen ehkäisemisen näkökulmasta liikkumisen lisääminen kaikissa ikäryhmissä on erittäin tärkeää. Tätä edistetään kehittämällä toimintaympäristöjä ja -kulttuuria varhaiskasvatuksen yksiköissä, kouluissa ja oppilaitoksissa. Toiminnoilla pyritään vaikuttamaan myös perheiden liikkumiseen sekä terveystyöskäytymiseen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei kannata aloitetta, koska fysioterapiapalvelut osana terveys- ja

hyvinvointipalveluja takaavat, että ne ovat tasapuolisesti saatavilla kaikille helsinkiläisille. Lapset ja nuoret ohjautuvat tarvitsemiinsa palveluihin kouluterveydenhuollon tai muiden terveydenhuollon toimijoiden kautta.

Lasten ja nuorten säännöllistä ja päivittäistä liikkumista pyritään edistämään monipuolisesti koko kaupungissa. Liikkumisen edistäminen on kirjattu Helsingin kaupunkistrategiaan 2021-2025 (kaupunginvaltuusto 13.10.2021, § 293), jonka mukaan liikkuminen sisältyy jokaiseen varhaiskasvatus-, koulu- ja opiskelupäivään. Liikkumista edistetään myös osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa (2022-2025), jossa liikkumisen lisäksi yhtenä painopistealueena on terveelliset elintavat. Toteutettuja toimenpiteitä arvioidaan ja kehitetään eri mittareiden ja tutkimusten avulla.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimintaa ohjaa opetussuunnitelmat. Varhaiskasvatuksen suunnitelmaan sisältyy liikkumiseen, ruokakasvatukseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tavoitteita. Liikkumistaitojen edistäminen on kirjattu selkeästi perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmien sisältöihin. Liikunnanopetuksen avulla tuetaan opiskelijaa vastuulliseen omasta fyysisestä aktiivisuudesta ja toimintaja opiskelukyvyistä huolehtimiseen sekä istuvan elämäntavan vähentämiseen. Ammatillisessa koulutuksessa työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen on pakollinen tutkinnon osa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala panostaa erityisesti pienten lasten ja lapsiperheiden mahdollisuuksiin liikkua. Liikkuminen on sisällytetty Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan ja Helsingin leikkipuistojen toimintasuunnitelmiin. Kaikki varhaiskasvatusyksiköt ovat liittyneet kansalliseen Liikkuva varhaiskasvatus –ohjelmaan, jonka avulla on koulutettu tuhansia varhaiskasvattajia liikkumisen edistämiseen. Liikuntapalvelut järjestävät Liikunta- ja Perhehulinoita, joissa perheet voivat liikkua omatoimisesti omalla asuinalueellaan. Varhaiskasvattajien on mahdollista konsultoida fysioterapeutteja, mikäli lapsella on haasteita motorisissa perustaidoissa tai oman toiminnan ohjauksessa.

Perusopetuksessa kaikki kaupungin koulut ovat rekisteröityneet valtakunnalliseen Liikkuva koulu –ohjelmaan, jonka tavoitteena on oppilaiden osallistaminen, liikkumisen lisääminen, istumisen vähentäminen sekä liikunnallista harrastustoimintaa tarjoavien koulujen osuuden lisääminen. Liikkuminen on kirjattu myös lukuvuonna 2021–2022 koulujen toimintasuunnitelmiin osaksi hyvinvoinnin osa-alueetta. Vuosien 2020 ja 2021 aikana kaikki 7–12-vuotiaille suunnattu EasySport ja 13-17 -vuotiaille suunnattu FunAction -toiminta muutettiin maksuttomaksi, ja EasySportin soveltavan liikunnan toimintaa lisättiin merkittävästi. Helsingin kaikki peruskoulut ovat mukana Harrastamisen Suomen mal-

lin mukaisessa toiminnassa, joka tarjoaa useita liikunnallisia harrastuslajeja.

Toinen aste tukee nuorten liikkumista ja hyvinvointia valtakunnallinen Liikkuva opiskelu -ohjelmalla, jossa on mukana koko Stadin ammatti- ja aikuisopisto sekä kaikki Helsingin kaupungin lukiot. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa on otettu käyttöön Saku ry:n työkykypassi, joka vahvistaa ammattiin opiskelevan työkyky- ja hyvinvointitaitoja. Kaupungin matalan kynnyksen liikuntatarjonnasta toisen asteen opiskelijat voivat osallistua joko 13–17-vuotiaille suunnattuun FunAction-liikuntaan tai 18–29-vuotiaille suunnattuun NYT-liikuntaan, jossa tarjotaan myös henkilökohtaista liikuntaneuvontaa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla arvioidaan lasten ja nuorten fyysistä toimintakykyä säännöllisesti. Tässä käytetään apuna 5.- ja 8.-luokalla toteutettavia Move!-mittauksia, jotka mahdollistavat ennaltaehkäisevän otteen lasten ja nuorten toimintakyvyn edistämisessä. Mittausten antama informaatio toimii herätteenä lapsen tai nuoren ohjaamiseen kouluterveydenhuollon palvelujen piiriin. Toimintaa kehitetään yhteistyössä perusopetuksen, kouluterveydenhuollon, oppilashuollon, liikuntapalveluiden ja nuorisopalveluiden edustajien kanssa.

Liikkumattomuuteen ja terveystyöskentelyyn puututaan myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, esimerkiksi terveystarkastusten avulla. Terveystarkastaja kartoittaa lapsen ja perheen hyvinvointiin ja terveystottumuksiin liittyviä kysymyksiä ja ohjaa liikunnallista elämäntapaa tukevien toimintojen pariin. Yläkouluikäisille nuorille on tarjolla tukea liikunnalliseen elämäntapaan liikuntaneuvonnan muodossa (kouluPT-toiminta). Myös alakoululaisille tarkoitetut vuoden mittaiset EasySport startti, painonhallinnan vertaistukiryhmät on tarkoitus käynnistää uudelleen vuonna 2022. Lisäksi koulussa toimivien ammattilaisten on mahdollista ohjata oppilaita fysioterapiaan neuvonta- ja ohjauskäynnille.

Aloitteessa esitetään, että kaupunki palkkaa fysioterapeutteja osaksi kouluterveydenhuoltoa ja toiminnan kehittämis- ja vaikuttavuustutkimuksen tekemisestä yhdessä yliopiston tai/ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että lasten ja nuorten fysioterapia on sosiaali- ja terveystoimen tuottama palvelu, johon ohjautetaan pääsääntöisesti terveydenhuollon toimijoiden suosituksesta. Fysioterapeuttien palkkaaminen osaksi kouluterveydenhuoltoa on näin ollen sosiaali- ja terveystoimialan vastuulla. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala seuraa lasten ja nuorten liikkumista ja hyvinvointia. Toiminnoissa tehdään monipuolista ennaltaehkäisevää työtä yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä korkeakoulujen kanssa. Fysioterapeuttien työskentely päiväkotien, koulujen ja oppilaitoksen arjessa ei välttämättä tuota nykyistä parempia tu-

loksia lasten ja nuorten liikkumisessa ja terveydessä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2022 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin. Sosiaali- ja terveystoimiala päättää omien määrärahojensa kohdentamisesta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Mari Kontio, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 73363
mari.kontio2(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 01.03.2022 § 40

HEL 2021-014040 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Arja Karhuvaaran ja 17 muun valtuutetun fysioterapeuttien palkkaamista osaksi kouluterveydenhuoltoa koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että Helsinki palkkaa fysioterapeutteja osaksi kouluterveydenhuoltoa ja tekee yliopiston ja/tai ammattikorkeakoulun kanssa toiminnan kehittämis- ja vaikuttavuustutkimusta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta ei esitä fysioterapeuttien palkkaamista osaksi kouluterveydenhuoltoa. Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että lasten ja nuorten liikkumiseen liittyviä terveyden ja hyvinvoinnin ongelmia on huomioitu sosiaali- ja terveystoimen lapsiperheiden palvelujen sisällöissä, asiakas- ja hoito-ohjeissa sekä yhteistyörakenteissa. Kouluterveydenhuolto tekee yhteistyötä fysioterapian kanssa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi.

Sosiaali- ja terveystoimialalla jatketaan koululaisten liikkumisen edistämistä yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Helsinki toteutti valtuustokaudella 2017–2021 kärkihankkeenaan liikkumisohjelmaa, jonka toimenpideohjelmaan kaupungin eri toimialat suunnittelivat omat liikkumisen lisäämisen toimenpiteensä. Liikkumisohjelman tavoitteena oli integroida liikkumisen edistäminen osaksi kaupungin perustoimintaa.

Kaupunkiin perustettiin vuoden 2019 lopulla toimialojen yhteinen Move!-mittausten ohjausryhmä. Osana Move!-mittausten palveluketjua yläkouluikäisillä nuorilla on mahdollisuus osallistua kaupungin liikunta- palvelujen toteuttamaan KouluPT-toimintaan, jossa annetaan tukea ja ohjausta liikunnalliseen elämäntapaan. Vuosille 2022–2023 toiminnalle

on myönnetty koronaelpymisrahoitusta, jolla toimintaa laajennetaan koskemaan kaikkia kaupungin yläkouluja.

Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia peruskouluissa on lisätty Helsingin harrastamisen mallin sekä EasySport- ja FunAction-toimintojen puitteissa. Liikkumishjelman toimenpiteet on kuvattu tarkemmin liikkumisvahdissa: [Helsingin liikkumisvahti](#).

Liikkumisen edistäminen jatkuu osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa (2021–2025), jossa liikkuminen on yksi kuudesta suunnitelman painopistealueesta.

Kouluterveydenhuolto

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan kouluterveydenhuollon perustehtävänä on tukea jokaisen koululaisen mahdollisimman hyvää kasvua ja kehitystä, vahvistaa oppimisen ja terveen aikuisuuden edellytyksiä sekä ehkäistä syrjäytymistä.

Kouluterveydenhuollossa seurataan lapsen kasvua ja kehitystä vuosittaisilla terveystarkastuksilla. Oppilaiden vanhemmat kutsutaan laajoihin terveystarkastuksiin, joissa kartoitetaan lapsen ja perheen hyvinvointiin ja terveystottumuksiin liittyviä kysymyksiä, kuten liikuntaa, ruutuaikaa, nukkumista ja ravitsemusta. Ryhti- ja asentovirheisiin puututaan varhaisessa vaiheessa. Lapsille ja nuorille annetaan oman terveyden tukemiseen liittyvää terveysneuvontaa sekä ennaltaehkäisevästi ohjataan muun muassa ergonomisiin työskentelyasentoihin. Tarvittaessa lapselle tehdään yksilöllinen hyvinvointi- ja terveystarkastus. Lasten ja perheiden kanssa toimivien ammattilaisten sekä koulun oppilashuolto-ryhmien toimijoiden on mahdollista ohjata lapsi fysioterapiaan kerta- luonteiselle neuvonta- ja ohjauskäynnille kouluikäisten matalan kynnyksen palvelumallin mukaisesti.

Fysioterapia

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala järjestää lasten ja nuorten fysioterapiapalvelut 0–16-vuotiaille helsinkiläisille. Lasten ja nuorten fysioterapiapalveluja tarjotaan perhekeskuksissa ja keskitetyissä fysioterapian toimipisteissä. Helsingissä perhekeskuksissa toimii 14 fysioterapeuttia, jotka ottavat vastaan alakouluikäisiä lapsia.

Vuoden 2021 aikana kuukausittain noin 50 alle 16-vuotiasta lasta ja nuorta on saanut lähetteen fysioterapiaan joko perhekeskuksiin tai fysioterapian keskitettyihin toimipisteisiin. Tammikuussa 2022 keskimääräinen jonotusaika, eli kolmas vapaa aika perhekeskusten fysioterapiapalveluihin oli 16 vuorokautta. Tämä tarkoittaa sujuvaa fysioterapiaan pääsyä.

Lasten ja nuorten fysioterapia on motorisen kehityksen sekä liikkumista ja toimintakyvyn arviointia ja kuntoutusta. Kouluterveydenhoitaja tai muu terveydenhuollon toimija ohjaa lapsen fysioterapeutin vastaanotolle, mikäli havaitsee siihen tarvetta. Arvioinnin pohjalta suunnitellaan tarvittavat terapiatoimenpiteet, kotiharjoitteluohjeet sekä edistymisen seuranta yhteistyössä lapsen, vanhempien sekä lähiverkoston kanssa. Koululaisten fysioterapia toteutuu perhekeskuksissa, mutta voi tarvittaessa jalkautua myös kouluille. Sekä kouluterveydenhuolto että fysioterapia ovat maksuttomia.

Fysioterapiapalvelut ovat kaikkien helsinkiläisten käytettävissä. Kouluterveydenhuollon sekä fysioterapian yhteistyölle on luotu toimivat lähetekäytännöt ja yhteistyötä kehitetään säännöllisesti muun muassa vuosittaisissa yhteistyökokouksissa.

Yhteenveto

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että lasten ja nuorten motoristen taitojen kehittyminen, liikunnan lisääminen, painonhallinta sekä tuki- ja liikuntaelinvaivojen ennaltaehkäisy on nostettu esille. Lautakunta ei katso, että yksi ammattiryhmä voisi ratkaista fyysiseen terveyteen ja yleiskunnon heikkenemiseen liittyvää huolta, eikä sen vuoksi tue aloitteessa esitettyä fysioterapeuttien liittämistä osaksi kouluterveydenhuoltoa. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että fysioterapiapalvelut ovat tasapuolisesti kaikkien helsinkiläisten käytössä.

Sosiaali- ja terveystoimialan toimintasuunnitelman 2022 mukaan edistetään ehyiden ja sujuvien palveluketjujen rakentamista oman organisaation sisällä ja yli organisaatorajojen. Monialaista yhteistyötä sekä toimivia lähetekäytäntöjä kehitetään edelleen, jotta lapset ja nuoret ohjautuvat tarvitsemiinsa palveluihin. Koululaisten liikkumisen edistämistä jatketaan sosiaali- ja terveystoimialalla yhteistyössä muiden toimialojen kanssa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Koululaisten fyysisen terveyden ja yleiskunnon heikkeneminen on kansanterveydellinen huoli. Heikko fyysinen toimintakyky muodostaa riskin lapsen terveydelle ja kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille ja voi johtaa haasteisiin myös oppimisessa. Lasten ja nuorten liikkumista sekä terveyden edistämistä tuetaan moniammatillisesti ja toimivien yhteistyökäytänteiden avulla oman organisaation sisällä ja yli organisaatorajojen.

Fysioterapiapalvelut osana terveys- ja hyvinvointipalveluja ovat tasapuolisesti saatavilla kaikille helsinkiläisille. Lapset ja nuoret ohjautuvat tarvitsemiinsa palveluihin kouluterveydenhuollon tai muiden terveyden-

02.05.2022

Asia/15

huollon toimijoiden kautta kouluikäisten matalan kynnyksen palvelumal-
lin mukaisesti.”

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303

viivi.vaananen(a)hel.fi

Marianna Niemi-Korhonen, ylihoitaja, puhelin: 310 48355

marianna.niemi-korhonen(a)hel.fi

Katri Lagerblom, ylihoitaja, puhelin: 310 50223

katri.lagerblom(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566